

To cite this paper / Pentru a cita lucrarea:

Petrisor AI (2018), *Niciodată singur printre arhitecți*, Buletinul Informativ al Uniunii Arhitecților din România 9(2): 32-33, disponibil la <http://www.uniuneearhitecților.ro/s/dl/0abbb80f72ce858abb03b86069f8e15866685f9d/BIUAR%20aprilie-iunie%202018.pdf>

Notă. Datorită spațiului restrâns, în revistă articolul a apărut într-o formulă condensată, fiind prezente în special aspectele legate de Balul Arhitecților. Am considerat necesar, fiind vorba despre o mărturisire „de suflet”, să redau textul integral, evidențiind părțile care nu au mai apărut în textul tipărit folosind **font de culoare albastră**.

Niciodată singur printre arhitecți și urbaniști

Am crescut cu arhitectura „în sânge” (la propriu). Nici nu se putea altfel, ca fiu de arhitect. Îmi amintesc că priveam încă de mic arhitecții cu un fel de religiozitate, **și chiar de mic am avut șansa să cunosc nume importante – arh. Ion Podocca, autorul stației de metrou Titan**. Am dat și unele „semne”: m-am dus să construiesc un om de zăpadă având un „proiect” decupat din schița făcută pe calc la scara 1:1. Învătasem o primă lecție, aceea că lucrul bine făcut trebuie să aibă în spate un plan bine organizat (e drept că zăpada nu s-a comportat conform planului).

Totuși, visul meu era de a deveni „om de știință în domeniul biologiei”. **Nimeni nu a încercat vreodată să mă abată de la el. Și totuși, cam cu un an înainte de a da examen la facultate, m-am întrebat dacă nu ar fi o idee bună să dau la arhitectură, având și ceva aptitudini pentru desen, și simțul proporțiilor**. Poate m-a influențat, mai mult sau mai puțin conștient, și bunul meu prieten și coleg **(de la grădiniță la liceu) Tudor Rebengiuc**, care a devenit arhitect. Mama mi-a spus să îmi urmez visul de la care nu mă abătusem, așa că am luat calea Facultății de Biologie. **Totuși am făcut o schimbare; facultatea avea trei secții, biochimia, biologia și ecologia**. Cei care doreau o carieră în biologie mergeau „duși de val”, aceasta însemnând că se duceau acolo unde erau premiile Nobel (având și exemplul prof. George Emil Palade), adică alegeau secțiile în această ordine. Eu am ales exact invers, pentru că mi-a plăcut ideea de a vedea imaginea de ansamblu și nu bucățelele. Am intrat al treilea și așa fi putut alege orice secție, dar am rămas consecvent primei opțiuni.

Era calea care mă atrăgea din nou, fără să știu, către arhitectură. Fiind absolvent de matematică-fizică al Colegiului Național Sfântul Sava, am fost imediat atras de biostatistică și în general de aplicațiile statisticii și matematicii în ecologie, dar în ultimul an de studii am avut șansa unui curs cu d-l prof. dr. arh. Cătălin Niculae Sârbu, și așa am descoperit ecologia urbană. Am pus cap la cap cele două piese, și am terminat studiile cu lucrarea „Modele de dezvoltare durabilă a orașelor” **(pe care am publicat-o în 2008 sub formă de carte)**, în care dădeam o expresie matematică preocupărilor legate de dezvoltarea urbană durabilă. D-l prof. Sârbu a fost co-îndrumător, începând atunci o relație care a continuat cu îndrumarea stagiului meu la Registrul Urbaniștilor din România, al doilea doctorat în geografie și a ajuns acum la următoarea generație, prin ajutorul dat la îndrumarea propriilor mei doctoranzi.

Ecologii nu m-au recunoscut ca fiind dintre ai lor **niciodată**. În timpul facultății am avut doar 10, cu o singură excepție – un 9 la principalul curs de ecologie la care mi s-a refuzat și examenul de mărire, însă răzbunarea a venit la examenul de licență, unde au avut grijă să primesc și o notă de 8, în condițiile în care se făcea medie între licență și media studiilor. Lucrarea de licență a primit, însă, nota meritată. Nu în aceste mărunte – deși relevante – atitudini față de un student se citește reacția colegilor de breaslă, ci în faptul că nu mi-au acceptat **niciodată** întoarcerea alături de echipa care m-a format în domeniu, nici măcar după finalizarea studiilor de doctorat.

După terminarea studiilor am plecat în Statele Unite ale Americii, unde am studiat biostatistica – un masterat urmat de un doctorat în ecologie, însă nu am abandonat **niciodată** preocupările pentru ecologia urbană, participând la conferințe științifice și publicând lucrări de specialitate. De asemenea, în cadrul doctoratului am avut grijă să învăț să folosesc acele instrumente de analiză spațială oferite de geografi, dar utile atâtor ale domeniului: Sistemele Informaționale Geografice.

După studii am revenit de acasă, și ceea ce urmează poate fi numit „salvat de arhitecți”. Primul loc de muncă a fost Direcția Generală de Amenajarea Teritoriului, Urbanism și Politica Locuirii a ministerului care gestionează astăzi dezvoltarea teritorială. Sub îndrumarea atentă a d-lui arh. Gheorghe Pătrașcu am învățat multe, și deși administrația publică nu era pentru mine ceea ce am învățat mă ajută și astăzi. Am început să caut ceva ce mi se potrivea mai mult, și am urmat două „carriere”, una în învățământ și alta în cercetare. Din 2007 am început să predau la plata cu ora la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, titularizându-mă ca lector la Catedra de Proiectare Urbană și Peisagistică în 2009, în urma îndrumării d-lui prof. dr. arh. Alexandru Sandu, „părintele” urbanismului românesc și al școlii românești de urbanism, și a d-lui prof. dr. arh. Emil Barbu Popescu, atunci Rector al universității, care au înțeles că experiența unei specializări complementare este benefică pentru învățământul de urbanism, și mi-au oferit șansa de a-mi dezvolta propria carieră alături de arhitecți și urbanști. Aceeasi viziune este susținută astăzi de d-nii prof. dr. arh. Marian Moiceanu (Rector) și Augustin Ioan (Director al Consiliului pentru Studii Universitare de Doctorat), care sprijină dezvoltarea Școlii Doctorale de Urbanism și internaționalizarea sa, viziuni asumate odată cu mandatul de Director al acesteia.

Tot din 2007 mi-am început cariera în cercetare, la – pe atunci – INCD URBANPROIECT, trecând, odată cu transformarea institutului în sucursala URBANPROIECT a INCD URBAN-INCERC, prin toate gradele științifice, până la cel de CSI, și ajungând în poziția de Director Științific pentru Urbanism în 2011 și de unic Director Științific în 2014. Acceptarea mea la URBANPROIECT este meritul regretatului dr. arh. Șerban Nădejde, care a înțeles că preocupările mele legate de cercetarea în domeniul ecologiei urbane și interesele institutului se completează în mod fericit, cu atât mai mult cu cât URBANPROIECT, prin arh. Gabriel Rădulescu și Gabriel Pascariu, dar și dr. ec. Jana Șuler, mă ajutaseră la studiul de caz din lucrarea de licență (conurbația Petroșani).

În același timp, la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” am răspuns provocării de a crea, la inițiativa d-lui prof. dr. arh. Tiberiu Florescu, pe atunci Decan al Facultății de Urbanism și a d-lui prof. dr. arh. Emil Barbu Popescu, Președintele de onoare al universității, prima – și până azi, singura – Școală Doctorală de Urbanism, al cărei Director am devenit odată cu titularizarea mea pe post de conferențiar la noua școală doctorală. A fost șansa ce mi s-a oferit pentru a răspunde modului în care am fost primit fără nicio rezervă de către breaslă, dar și pentru școala care m-a adoptat de peste un deceniu. Desigur, aceste transformări sunt rezultatul finalizării unui doctorat în geografie, în care am reușit să îmbin instrumentele de analiză statistico-matematică cu tehnicile de analiză spațială, dar mai ales al susținerii tezei de abilitare în domeniul urbanismului. Acest lucru nu ar fi fost posibil fără ajutorul d-nei prof. dr. arh. Mariana Eftenie, care, în calitatea de Președinte al comisiei de specialitate a Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, a considerat că studiile de fundamentare aferente documentațiilor de urbanism și amenajarea teritoriului, întocmite în calitate de specialist atestat de Registrul Urbanștilor din România pentru domeniile de competență (ecologie și statistică) pot fi asimilate planificării de urbanism și amenajarea teritoriului.

Pot spune că mi-am găsit locul printre urbanști, viziunea acestora, foarte asemănătoare cu cea a ecologilor, rezonând cu propria tendință de a vedea imaginea de ansamblu, privind cumva de sus, din avion. Legătura este cu atât mai evidentă în cazul specializării mele, ecologia urbană și teritorială, în care ambele discipline privesc aceeași realitate, orașul și teritoriul adiacent, într-un mod cât se poate de asemănător.

Iată, deci, că fără a fi arhitect, lucrez de peste zece ani alături de arhitecți și de urbanști. Desigur, este o experiență care modelează. Cu ocazia expoziției „*Arhitectura durabilă*”, desfășurată la Pavilionul Arsenal din Paris în perioada 24 iunie – 19 octombrie 2008, reunind o selecție de 30 de proiecte din Franța și 80 din restul Europei, arhitecții Frédéric Druot, Anne Lacaton și Jean-Philippe Vassal spuneau că „*arhitectura durabilă trebuie neapărat să fie purtătoarea unei mai bune calități a vieții, a unei mai mari generozități*.” Această generozitate nu este doar a profesiei, ci și a arhitectului, pentru că noua breaslă m-a adoptat imediat, fără să mă facă să mă simt vreodată străin.

De altfel, cea mai mare onoare mi-a făcut-o dedicația d-lui prof. dr. arh. Aurelian Trișcu pe cartea d-lui, „Cuvinte și case”: „d-lui arh. Alexandru-Ionuț Petrișor”. O dedicație care m-a înobilat, ridicându-mă la rangul de arhitect.

Există și alte amintiri; încă de prin 2005-2007 am participat, alături de colegii de la Minister, la întâlnirile arhitecților șefi de județe (care pe atunci erau, firesc și normal, în majoritate covârșitoare arhitecți), și am continuat să le fiu alături atât de mult, încât într-o ședință s-a votat cererea mea de afiliere la asociația lor; în glumă mi s-a zis că va trebui să îmi inventez și un județ!

Era firesc să particip și la balul arhitecților, în diferite locații și având diverse tematici, și la bienalele de arhitectură alături de arhitecți. Am făcut-o și cred că acum pot scrie o cronică a acestor evenimente. Am fost la cel puțin zece baluri, asociate unor acțiuni ce durau cel puțin două-trei zile, trei la București, două la Cluj-Napoca și câte unul la Craiova, Brașov, Iași, Sibiu și Sinaia.

Această cronică trebuie să culmineze cu ultimii doi ani, în care Balul Arhitecților se manifestă în sprijinul generozității arhitecturii și arhitecților, despre care vorbeau Frédéric Druot, Anne Lacaton și Jean-Philippe Vassal. Lucrând în cercetare, am văzut cum aceasta a început să fie **dominată de viziuni aproape stahanoviste, în care nimeni nu poate fi cercetător dacă nu publică articole teoretice în limba engleză în reviste din străinătate sau nu contribuie la creșterea economică valorificând rezultatele cercetării prin întreprinderile mici și mijlocii, iar finanțarea cercetării se face conform aceluiași criterii. Nici urmă de generozitate în această viziune, ci doar de cifre, ca înainte de 1989; nici vorbă de cercetare a valorilor naționale, a patrimoniului construit. Arhitecții și urbanisții au rămas singurii fideli viziunii de generozitate față de om, față de întreaga societate, iar Balul Arhitecților este o dovadă în acest sens. S-au scris, se scriu și se vor scrie multe articole științifice despre patrimoniul construit al României, dar acesta este în continuare în pericol și se pierde de la un an la altul, oricât s-ar scrie despre el. Prin evenimentele organizate cu ocazia Balul Arhitecților, Uniunea Arhitecților și-a asumat misiunea grea de a milita pentru ca acest patrimoniu să fie salvat pentru generațiile viitoare – este însăși esența conceptului de dezvoltare durabilă.**

Dacă anul trecut era vorba despre Ardeal și despre Castelul Bánffy din Bonțida, anul 2018 a mutat centrul atenției către Oltenia și culele sale. Cunoșteam trista lor poveste, pentru că, dedicându-se salvării acestora fără a-și cruța eforturile și sănătatea, d-l arh. Pavel Popescu o prezentase la conferința INCD URBAN-INCERC, dar și cu multe alte ocazii, dar lecția de viață oferită de evenimentul ce a inclus Balul Arhitecților din 2018 a lăsat urme mult mai adânci. Este și efectul unei „confruntări directe” – una este să vezi o imagine (care face oricum mai mult decât o mie de cuvinte), alta este să stai lângă o clădire care poartă mesajul a secole de istorie gândindu-te că anul următor s-ar putea să nu mai existe. Este și meritul atragerii altor persoane care au de spus ceva prin propriul exemplu – g-ral prof. Constantin Tănase, în etate de 103 ani, vorbitorii la simpozionul dedicat patrimoniului construit, primari care dau un bun exemplu, și lista ar putea continua, însă imaginea emblematică și exemplară a d-lui arh. Popescu, stând în fața culelor cu o portavoce în mână – simbol al unui protest permanent față de nepăsare – nu poate fi uitată.

Este lăudabilă inițiativa Uniunii Arhitecților din România de a adapta Balul Arhitecților misiunii de salvare a patrimoniului construit, și sper ca gesturi simbolice, cum ar fi îmbrățișarea culelor de peste o sută de arhitecți (reali sau adoptați, ca mine) să trezească societatea și mai ales decidenții, dând cuvenită importanță dezideratelor legate de neamul românesc să, mai ales, de grija pentru cei de mâine, astfel încât să le mai poată rămâne și lor câte ceva din comorile de care ne bucurăm noi astăzi.

Am povestit toate acestea pentru a dovedi că în viața mea arhitecții au ocupat și continuă să ocupe un loc esențial și să le mulțumesc pentru aceasta. Cred că nu puteam să o fac mai bine altfel decât prin revista breslei.

Alexandru-Ionuț Petrișor